

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน:
กรณีศึกษา ย่านเมืองเก่าภูเก็ต
Local involvement in sustainable tourism management:
A case study of Phuket Old Town

ศิริินทร์ สังข์ทอง¹
อารีย์ญา ธีรสัตยาพิทักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประชาชน ย่านเมืองเก่าภูเก็ต โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลครั้งเดียว (cross-sectional approach) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกครัวเรือน จำนวน 250 ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในบริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ตและเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงก์ รวมทั้งสิ้น 250 คน โดยการใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในย่านเมืองเก่ามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับมากในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการของย่านเมืองเก่าภูเก็ตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อัตลักษณ์และความดั้งเดิมของย่านเมืองเก่าภูเก็ต มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยว และในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในระดับน้อยในการติดตามและประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (หลักสูตรภาษาไทย) คณะการบริหารและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาการจัดการบริการ คณะการบริหารและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

คำสำคัญ : 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน 2) การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ย่านเมืองเก่าภูเก็ต

Abstract

This research aimed to analyze the participation in sustainable tourism management of the locals in the area of Phuket Old Town. The study employed the quantitative study and the cross-sectional approach. The samples of the study were the representatives of 250 households who live in the area of Phuket Old Town and Charter Bank Old Town with the total of 250 samples by using the formula of Krejcie and Morgan (1970) to determine the sample size. The techniques of quota sampling and convenience sampling were conducted to get the study samples. The study revealed that the locals in the area of Phuket Old Town participated in sustainable tourism management at high level in abiding by regulations or measures of Phuket Old Town in order to promote tourism and conserving identity and authenticity of Phuket Old Town, followed by the moderate level of participation in recognition of tourism information and giving tourists information and the low level of participation in following up and evaluating problems affected by tourism activities.

Keywords: 1) Local participation 2) Sustainable Tourism Management 3) Phuket Old Town

บทนำ

การพัฒนาชุมชนในปัจจุบันมักจะพึ่งพิงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ (Ruggieri & Calo, 2018) การท่องเที่ยวส่งผลทั้งในแง่ดีและแง่ลบแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเข้าไป (Andersson & Lundberg, 2013; Prayag, Hosany, Nunkoo & Alders, 2013) จากมุมมองด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและโอกาสทางธุรกิจ (Kim, Uysal & Sirgy, 2013) การจ้างงาน (Látková & Vogt, 2012) และโอกาสด้านการพักผ่อนหย่อนใจ การพัฒนาระบบสาธารณสุขและระบบสาธารณสุขพื้นฐาน (Stylidis, Terzidou & Terzidis, 2007) ของชุมชน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการพึ่งพิงของระบบเศรษฐกิจกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับสูง และธุรกิจการท่องเที่ยวมักจะถูกควบคุมโดยนักลงทุนจากภายนอกชุมชน (Stylidis et al., 2007) ดังนั้นผลกระทบจากการท่องเที่ยวจึงส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการพัฒนาและวงจรชีวิตของกิจกรรมการท่องเที่ยว (Kim et al, 2013) การรับรู้ในเชิงบวกของผลดีจากการท่องเที่ยว

ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Long, 2012)

ประเทศไทยประสบทั้งความสำเร็จในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว และความล้มเหลวเนื่องมาจากปัญหาในการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบต่อชุมชน ประเทศไทยจึงได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) จากมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2552 เพื่อให้การพัฒนาสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยนำแนวคิดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คณะรัฐมนตรีได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา อาทิ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (www.nesdb.go.th, 2018) ประเทศไทยได้นำแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเข้ามาใช้ในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษาสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพของประชาชนในชุมชนด้านการจัดการและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างจริงจัง รวมถึงกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจนนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ในที่สุด (พรพรรณ วีระปรียากร, 2551)

ย่านเมืองเก่าภูเก็ตตั้งอยู่ที่ถนนกลาง ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทิศเหนือจดถนนตีบุกทิศตะวันออกจดถนนเทพกษัตรี ทิศตะวันตกจดถนนเยาวราช ทิศใต้จดถนนพังงาบริเวณเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงก์ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจและรับราชการ อาคารส่วนใหญ่ในย่านเมืองเก่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบคลาสสิกเรเนซองส์และนีโอคลาสสิกของยุโรป หรือที่เรียกว่าชิโนโปรตุกีสกับศิลปะแบบจีนผสมไทยซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากปีนังและสิงคโปร์ ถนนกลางเป็นถนนสายหลักในย่านเมืองเก่าภูเก็ตที่มีความเก่าแก่ที่สุดสายหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ก่อนมีการจัดตั้งย่านเมืองเก่าภูเก็ตขึ้น ธุรกิจการค้าในย่านดังกล่าวโดยเฉพาะถนนกลาง เริ่มเข้าสู่ภาวะซบเซา กิจกรรมหลักของนักท่องเที่ยวคือการเดินชมอาคารบ้านเรือนเก่าๆและสถาปัตยกรรมที่ทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ผู้บริหารเทศบาลนครภูเก็ตได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่าภูเก็ตและผลักดันการพัฒนาอย่างจริงจังตั้งแต่พ.ศ.2552 เป็นต้นมา อาทิ การปรับปรุงทัศนียภาพย่านเมืองเก่า การจัดกิจกรรมถนนคนเดินทุกวันอาทิตย์ และกิจกรรมตามประเพณีเงินทองถิ่น ประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ที่เน้นการท่องเที่ยววิถีไทยสไตล์ลึกลับซึ่ง ส่งผลให้ย่านเมืองเก่าภูเก็ตกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง เมื่อการท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่าภูเก็ตมีอัตราการเติบโตเพิ่มมากขึ้น ประชาชนส่วนหนึ่งในชุมชนพร้อมใจกันเปิดประตูบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว บ้านบางหลังที่ถูกทิ้งร้าง เจ้าของบ้านก็กลับมาปิดฝุ่น บูรณะซ่อมแซมให้เกิดความสวยงามน่าชม มีการปล่อยให้เช่าอาคารทั้งหลัง หรือบริเวณส่วนหน้าของบ้านเพื่อการค้าขาย และมีการขายอาคารบ้านเรือนให้แก่ธุรกิจจากต่างถิ่นที่มาลงทุนในย่านเมืองเก่า ประชาชนทั้งในชุมชนและจากต่างถิ่นเริ่มมองเห็นช่องทางรายได้มาของรายได้ และการสร้างธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนและอุปทานด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว

พร้อมทั้งนำเสนอขายทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมออกไปสู่ตลาดท่องเที่ยวทั่วประเทศและทั่วโลก เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตมากขึ้น นอกจากนี้ประชาชนจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในถนนกลางก็ได้รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนและชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความยั่งยืนด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลอดไป (เทศบาลนครภูเก็ต, 2561) ผู้บริหารเทศบาลนครภูเก็ตได้พยายามหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ตให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวจะยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการจัดการด้านต่างๆ เนื่องด้วยประชาชนเป็นเจ้าของชุมชนและทรัพยากรในพื้นที่ อีกทั้งได้ใช้ประโยชน์พึงพิงทรัพยากรในชุมชนทั้งในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิตประจำวัน ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ตคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าปัจจุบันผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพและทำธุรกิจในย่านเมืองเก่ามากกว่าร้อยละ 50 เป็นคนจากต่างถิ่น บางคนไม่ใส่ใจในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน มองหาแต่ผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเอง เช่น การไม่เคารพกฎจราจรเกี่ยวกับการจอดรถวันคู่-วันคี่ เพื่อขนถ่ายสินค้าไปยังร้านค้าของตนทำให้เกิดปัญหาจราจรติด นอกจากนี้การกระตุ้นโดยผู้นำชุมชนและภาครัฐให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวยังมีน้อย และประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวและการสื่อความหมายที่จะเป็นการเพิ่มมูลค่าในการมาเยือนแก่นักท่องเที่ยว

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ย่านเมืองเก่าภูเก็ต ซึ่งคำถามการวิจัยคือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต เป็นอย่างไร เพื่อที่ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผน พัฒนา และจัดการการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่าภูเก็ตได้รับการพัฒนาและจัดการบนพื้นฐานของความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบแก่จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว และมีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Harun, Chiciudean, Sirwan, Arion & Muresan, 2018) การตระหนักรู้ถึงปัญหาจากการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวมวลชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกระตุ้นให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรระหว่างประเทศนำเสนอแนวคิดและนโยบายในการนำรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกมาทดแทนการมุ่งเน้นการ

ท่องเที่ยวมวลชนเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และเพื่อรักษาผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของชุมชนเอาไว้ (Kilipiris & Zardava, 2012)

การพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือความยั่งยืนเป็นกรอบแนวคิดหลักที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 ซึ่งเป็นปีที่แนวคิดนี้เริ่มเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น แม้ว่าบริบทของแนวคิดนี้จะสะท้อนในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเป็นหลัก (Lew, Ng, Ni & Wu, 2016) สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development –WCED) ได้จัดทำรายงานชื่อ Our Common Future หรือที่เรียกว่า รายงานบรันด์ท์แลนด์ (The Brundtland Report) เพื่อเสนอแก่สหประชาชาติในปี ค.ศ. 1987 (World Commission on Environment and Development, 1987; Hardy, Beeton & Pearson, 2002) โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะกำหนดให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นวาระแห่งโลกที่ทุกคนตระหนักถึงการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Butler, 1998; Hall & Lew, 2009; Hall, Gössling & Scott, 2015) ถึงแม้จะไม่มีคำอ้างอิงถึงการท่องเที่ยวอยู่ในรายงาน

บรันด์ท์แลนด์ก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้นำแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ โดยประยุกต์การพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยว (Lew et al., 2016)

นอกจากนี้สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) นำโดยประเทศสมาชิกจำนวน 193 ประเทศ ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 โดยมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นคน (people) โลก (planet) ความมั่งคั่ง (prosperity) เสรีภาพ (peace) และการมีส่วนร่วม (partnership) (Cf, O. D. D. S., 2015) เช่น การสร้างเอกลักษณ์ทางการตลาดผ่านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Pulido-Fernández, Andrades-Caldito & Sánchez-Rivero, 2015) หากมองลงไปที่ชุมชนความยั่งยืนของการท่องเที่ยวจะมุ่งตอบคำถามว่า สิ่งใดที่ชุมชนต้องการอนุรักษ์และปกป้องจากการเปลี่ยนแปลงผ่านตัวชี้วัด อาทิ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรักษาทรัพยากรของชุมชน ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของประชาชนและการรักษาวัฒนธรรมประเพณี และระบบการสนับสนุนทางสังคม เช่น สวัสดิการสังคมและความเสมอภาค (Lew et al., 2016) ดังนั้นชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Eshliki, & Kaboudi, 2012; Cañizares, Tabales & García, 2014; Lo, Ramayah & Hui, 2014) จึงควรมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป (Kim, Park & Phandanouvong, 2014)

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในทศวรรษที่ผ่านมา มีการกล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากมุมมองของนักวิชาการในวรรณกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมและหลากหลาย (Kim et al., 2014) โดยประชาชนในชุมชนถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Eshliki & Kaboudi, 2012; Zhang, Xiaoli & Bihu, 2012; Mohammadi, Khalifah & Hosseini, 2010; Lo et al., 2014) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวจำแนกได้หลายประเภทและหลายระดับ อาทิ การมีส่วนร่วมที่มีผลมาจากการกระจายอำนาจ ได้แก่ การมีอำนาจเหนือการมีส่วนร่วมนั้น (manipulative participation) ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเท่านั้นซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับต่ำสุด การสร้างภาพว่ามีความยุติธรรมต่อผู้ด้อยโอกาส (citizen tokenism) ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับกลาง และระดับสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการควบคุมการท่องเที่ยว (citizen control) ซึ่งเป็นการมีอำนาจอย่างแท้จริงของประชาชน การมีส่วนร่วมในการควบคุมการท่องเที่ยวเป็นการรับรองว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางระเบียบ บริหารจัดการและควบคุม รวมถึงสามารถต่อรองในเรื่องอื่นต่าง ๆ กับบุคคลภายนอกชุมชน (Arnstein, 1969; 2015)

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถจำแนกเพิ่มเติมได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและผลักดันการพัฒนาอันเกิดจากความต้องการของประชาชนเอง (self-mobilization participation) ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมแบบมีปฏิสัมพันธ์ (interactive participation) การมีส่วนร่วมตามหน้าที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (functional participation) การมีส่วนร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน (participation for incentives) การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา (participation by consultation) การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล (participation in giving information) และระดับต่ำสุดคือ การมีอำนาจเหนือการมีส่วนร่วม (coercive participation) (Pimbert & Pretty, 1997; Bass, Dalal-Layton & Pretty, 1995) การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน (spontaneous participation) การมีส่วนร่วมโดยการเชิญชวน (induced participation) และการมีส่วนร่วมแบบบังคับ (manipulative participation) (Tosun, 1999; 2006; Zhang, Cole & Chancellor, 2013) หรือการมีส่วนร่วมจากประชาชนระดับล่างผลักดันขึ้นไปสู่ภาครัฐ (bottom-up participation) การมีส่วนร่วมจากการรับนโยบายภาครัฐมาปฏิบัติ (top-down participation) และการมีส่วนร่วมที่ผสมผสานระหว่างการมีส่วนร่วมจากประชาชนระดับล่างผลักดันขึ้นไปสู่ภาครัฐและการมีส่วนร่วมจากการรับนโยบายภาครัฐมาปฏิบัติ (divergence towards participation) (Zapata, Hall, Lindo & Vanderschaege, 2011)

การมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนประสบความสำเร็จ (Kim et al., 2014) ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะถูกมองเป็นดาบสองคมที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อประชาชนในชุมชน (Wang & Pfister, 2008) ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการท่องเที่ยวจึงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้

ผลกระทบจากการท่องเที่ยว (Eshliki & Kaboudi, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับผลประโยชน์ส่วนบุคคลจากการท่องเที่ยว (Hanafiah, Jamaluddin & Zulkifly, 2013) ในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หากผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยวที่เป็นต้นทุนของชุมชนสูงกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล ย่อมส่งผลให้ประชาชนในชุมชนคัดค้านการท่องเที่ยวและไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามยังมีการศึกษาไม่มากนักที่วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนจากความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลประโยชน์ การรับรู้ต้นทุน และการสนับสนุนการท่องเที่ยว (Lee, 2013)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (cross-sectional approach) จากตัวแทนสมาชิกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ต และเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงค์ จำนวน 250 ครัวเรือน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 470 ครัวเรือน (เทศบาลนครภูเก็ต วันที่ 9 มีนาคม 2561) รวมกลุ่มตัวอย่าง 250 คน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ในการกำหนดจำนวนตัวอย่างการศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ กลุ่มตัวอย่างชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ตร้อยละ 60 และกลุ่มตัวอย่างเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงค์ร้อยละ 40 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างและใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว และแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Rating scale) กำหนดค่าเป็น 6 ระดับคือ 5 = การมีส่วนร่วมมากที่สุด, 4 = การมีส่วนร่วมมาก, 3 = การมีส่วนร่วมปานกลาง, 2 = การมีส่วนร่วมน้อย, 1 = การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด, และ 0 = ไม่มีส่วนร่วมเลย ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถามฉบับร่างโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาตรงขกันความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence-IOC) หลังจากที่ได้ปรับแก้แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 20 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากการวิเคราะห์หาความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ค่าครอนบาคแอลฟา เท่ากับ .781 และจัดทำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสถิติทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คะแนนสำหรับการแปลค่าเฉลี่ยในการสรุปผลการศึกษาระบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง	4.18 - 5.00	=	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	3.34 - 4.17	=	การมีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	2.51 - 3.33	=	การมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	1.68 - 2.50	=	การมีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	0.84 - 1.67	=	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	0.00 - 0.83	=	ไม่มีส่วนร่วมเลย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิจากสำรวจกลุ่มประชากรซึ่งเป็นตัวแทนจากครัวเรือนจำนวน 250 ครัวเรือน รวมทั้งหมด 250 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 250 ชุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 100 โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 และเป็นเพศชายจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 สถานสภาพโสดมีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 - 30,000 บาท มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 แหล่งที่มาของรายได้หลักโดยตรงมาจากธุรกิจที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นหลักมีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ระยะเวลาที่อาศัยหรือทำงานในย่านเมืองเก่าภูเก็ตมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์	(250 คน)	(100.0)
1. เพศ		
ชาย	104	41.6
หญิง	146	58.4
2. อายุ		
น้อยกว่า 35 ปี	108	43.2

36-50 ปี	98	39.2
มากกว่า 50 ปี	44	17.6
3. สถานภาพสมรส		
โสด	121	48.4
สมรส	115	46.0
เคยสมรสและแยกกันอยู่	14	5.6
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	5	2.0
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	11	4.4
รับจ้างทั่วไป	21	8.4
พนักงานบริษัท	36	14.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	132	52.8
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	4.0
พนักงานในร้าน	31	12.4
อื่นๆ.....	4	1.6
5. การศึกษา		
น้อยกว่ามัธยมศึกษา	92	36.8
ปริญญาตรี	138	55.2
สูงกว่าปริญญาตรี	20	8.0
6. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 20,000 บาท	82	32.8
20,001-30,000 บาท	83	33.2
30,001-40,000 บาท	27	10.8
40,001-50,000 บาท	27	10.8
มากกว่า 50,000 บาท	31	12.4
7. แหล่งที่มาของรายได้		
รายได้หลักโดยตรงมาจากธุรกิจที่ให้บริการแก่คนท้องถิ่นเป็นหลัก	74	29.6
รายได้หลักโดยตรงมาจากธุรกิจที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก	112	44.8
รายได้หลักโดยตรงมาจากอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	41	16.4
รายได้หลักโดยตรงมาจากธุรกิจที่ให้บริการแก่คนท้องถิ่นเป็นหลัก และรายได้เสริมจากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	23	9.2
8. ระยะเวลาอยู่อาศัย		
น้อยกว่า 5 ปี	74	29.6
6-10 ปี	51	20.4
11-15 ปี	27	10.8
มากกว่า 15 ปี	98	39.2

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประชาชนชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ต และเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงค์ ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ผลการศึกษพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64) และมีส่วนร่วมในระดับน้อยในด้านการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46) ด้านการติดตามและประเมินผล (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่า		ระดับการมีส่วนร่วม
		เบี่ยงเบนมาตรฐาน	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล	2.64	1.24		ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา	2.46	1.41		น้อย
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.41	1.28		น้อย
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์	2.35	1.55		น้อย
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.45	1.32		น้อย
รวม	2.46	1.36		น้อย

การมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ข้อมูล ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยว และกิจกรรมต่างๆ ของย่านเมืองเก่าจากหน่วยงานภาครัฐ และสื่อต่างๆ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่า		ระดับการมีส่วนร่วม
		เบี่ยงเบนมาตรฐาน	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล				
1.1 การได้ร่วมรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยว และกิจกรรมต่างๆ ของย่านเมืองเก่าจากหน่วยงานภาครัฐ และสื่อต่างๆ	3.22	0.98		ปานกลาง

1.2 การได้เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.07	1.50	น้อย
รวม	2.64	1.24	ปานกลาง

การมีส่วนร่วมในด้านการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15) รองลงมาคือ การให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยจากสถาบันต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56) (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่า	
		เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา			
2.1 การได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยจากสถาบันต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.56	1.38	ปานกลาง
2.2 การได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ความคิดเห็น แก่ภาครัฐและหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.37	1.41	น้อย
2.3 การได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.17	1.51	น้อย
2.4 การได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.15	1.22	ปานกลาง
2.5 การได้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวของย่านเมืองเก่า	2.04	1.49	น้อย
รวม	2.46	1.41	น้อย

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับมาก ในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการของย่านเมืองเก่าภูเก็ตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อัตลักษณ์และความดั้งเดิมของย่านเมืองเก่าภูเก็ต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่า	ระดับ
		เบี่ยงเบนมาตรฐาน	การมีส่วนร่วม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน			
3.1 การได้มีส่วนร่วมสนับสนุนเงินทองเพื่อใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.10	1.43	น้อย
3.2 การได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.26	1.42	ปานกลาง
3.3 การได้มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพัฒนาย่านเมืองเก่าภูเก็ต	1.81	1.57	น้อย
3.4 การได้มีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ของย่านเมืองเก่าภูเก็ต	3.41	1.16	ปานกลาง
3.5 การได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือมาตรการของย่านเมืองเก่าภูเก็ตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.68	1.06	มาก
3.6 การได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อัตลักษณ์และความดั้งเดิมของย่านเมืองเก่าภูเก็ต	3.60	1.06	มาก
รวม	2.41	1.28	น้อย

การมีส่วนร่วมในด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในการใช้ประโยชน์จากย่านเมืองเก่าเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70) รองลงมาคือ การรับผลประโยชน์จากการมีธุรกิจเป็นของตนเอง เช่น การบริการที่พัก การบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าเสื้อผ้าและของที่ระลึก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70) (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่า	ระดับ
		เบี่ยงเบนมาตรฐาน	การมีส่วนร่วม
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์			
4.1 การได้มีส่วนร่วมเข้าไปขายสินค้าในบริเวณย่านเมืองเก่า เช่น งานถนนคนเดิน งานวัฒนธรรมตรุษจีน	2.15	1.77	น้อย
4.2 การได้มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากย่านเมืองเก่าเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	2.70	1.36	ปานกลาง

4.3 การได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีธุรกิจเป็นของตนเอง เช่น การบริการที่พัก การบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าเสื้อผ้าและของที่ระลึก	2.70	1.52	ปานกลาง
4.4 การได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการแบ่งรายได้จากเงินช่วยเหลือของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท่าน	1.86	1.57	น้อย
รวม	2.35	1.55	น้อย

การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย ในการติดตามและประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48) รองลงมาคือ การติดตามและประเมินผลข้อมูลสถิติต่างๆ เช่น สถิตินักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45) (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
5.1 การได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.48	1.31	น้อย
5.2 การได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.42	1.30	น้อย
5.3 การได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลข้อมูลสถิติต่างๆ เช่น สถิตินักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต	2.45	1.35	น้อย
รวม	2.45	1.32	น้อย

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาข้างต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ณ ย่านเมืองเก่าภูเก็ต และเมืองเก่าชาร์เตอร์แบงก์ ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในการรับรู้ข้อมูล และมีส่วนร่วมในระดับน้อยในการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ทั้ง

ที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมที่ใกล้กับบ้านเรือนที่อาศัย อภิปรายผลการศึกษาได้ว่า การมีส่วนร่วมในจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนย่านเมืองเก่าเป็นเรื่องที่ยังใหม่มากสำหรับประชาชนในชุมชน จึงอาจจะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในตัวบริบทการจัดการการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม การขาดซึ่งความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ไม่เพียงแต่จำกัดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังคงส่งผลไปยังอุปสรรคอื่น ๆ อีกด้วย เช่น การขาดภาวะผู้นำในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน และการถูกรวบงำจากพนักงานของรัฐ (Razzaq, Hadi, Mustafa, Hamzah, Khalifah & Mohamad, 2011) นอกจากนี้ประชาชนในย่านเมืองเก่าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการติดต่อสื่อสารที่ดีที่จะให้มีการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้แนวคิดดังกล่าวเพียงเพื่อการประชาสัมพันธ์เท่านั้น กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ในย่านเมืองเก่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบเชิงชวนจากแรงกระตุ้นในการพัฒนาการท่องเที่ยว (Induced community participation) โดยเทศบาลนครภูเก็ต การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และภาคเอกชนเป็นหลัก (Tosun, 1999) ซึ่งแม้ว่าประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ประชาชนก็ไม่มีอำนาจหรือการควบคุมเหนือการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ (Tosun, 1999; 2006) และเป็นการมีส่วนร่วมที่ผสมผสานระหว่างการมีส่วนร่วมจากประชาชนระดับล่าง ผลักดันขึ้นไปสู่ภาครัฐและการมีส่วนร่วมจากการรับนโยบายภาครัฐมาปฏิบัติ (divergence towards participation) (Zapata et al., 2011) โดยทั่วไปประชาชนในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่อาจจะมีส่วนร่วมในการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาคเอกชนและ/หรือภาครัฐไปปฏิบัติ และได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว แต่มักไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน (Rasoolimanesh & Jaafar, 2016) และมักจะไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Nicholas, Thapa & Ko, 2009; Lee, 2013) อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประชาชนจะไม่ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่ยังคงต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและการประชาสัมพันธ์ชุมชนของตน (Rasoolimanesh & Jaafar, 2016) ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Matarrita-Cascante, Brennan & Luloff, 2010; Muganda, Sirima & Ezra, 2013) ทฤษฎีประชานิยม (Neo-populist Theory) กล่าวว่า ประชาชนในชุมชนควรจะเป็นศูนย์กลางของการวางแผนและการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวจะสะท้อนเสียงของประชาชนที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน (Razzaq et al., 2011) การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ประชาชนควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนา โอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมและผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งทางบวกและทางลบแก่ชีวิต (Su & Wall, 2014)

ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีส่วนร่วมกระตุ้นให้ประชาชนได้ทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วม พันธะทางสังคมและศาสนาที่สอนให้ประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประชาชนมองเห็นโอกาสจากการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการได้รับเงินและสิ่งของเป็นค่าตอบแทน นอกจากนี้การรับรู้ของประชาชนต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการการ

ท่องเที่ยวหรือรู้สึกต่อต้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตน ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ รวมถึงปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยในย่านเมืองเก่า รายได้ครัวเรือน อาชีพที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ (Eastering, 2005; Nunkoo & Ramkissoon, 2010; Simão & Mósso, 2013) หากการครองชีพของประชาชนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับ ประชาชนย่อมมีการรับรู้และมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น และประชาชนที่อาศัยในย่านเมืองเก่ามาเป็นระยะเวลานานย่อมมีแนวโน้มการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ไม่พึงประสงค์ และการรับรู้ดังกล่าวส่งผลในเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว (Simão & Mósso, 2013; Meimand, Khalifah, Zavadskas, Mardani, Najafipour & Ahmad, 2017) นอกจากนี้ยังคงมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ลดทอนการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ การกระจายผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมระหว่างกลุ่มประชาชนในชุมชน ชุมชนมีความเป็นปัจเจกสูงและประชาชนขาดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทศนคติและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการลดทอนความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ดังนั้นคุณภาพชีวิตในย่านเมืองเก่า ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การทำนุรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและการพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงผลประโยชน์ของบุคคลและครอบครัวจากการท่องเที่ยวส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจในชุมชนของตน (Ko & Stewart, 2002) และการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยว (Andereck & Nyaupane, 2011; Vargas-Sanchez, Plaza-Mejia & Porras-Bueno, 2009; Uysal, Sirgy, Woo & Kim, 2016; Yu, Cole & Chancellor, 2016)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล ภาครัฐและผู้นำชุมชนย่านเมืองเก่าควรจะมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวให้กับประชาชนได้รับทราบ และควรกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม การพูดคุยกลุ่มเล็ก หรือการจัดอบรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้น
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา ประชาชนในชุมชนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชนย่านเมืองเก่า
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าควรส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบในการจัดการการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน การสื่อความหมาย รวมถึงการจัดการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ด้วยชุมชนเองอย่างเข้มแข็งมากขึ้น โดยคิดถึง

ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจส่วนตัว ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันกับชุมชน และตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรของชุมชนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์ ผู้นำชุมชนย่านเมืองเก่าควรร่วมกับประชาชน กำหนดกฎระเบียบการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในย่านเมืองเก่าให้เกิดโดยใช้รูปแบบกองทุนเพื่อที่จะนำค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเข้าไปขายสินค้าในบริเวณย่านเมืองเก่า เช่น งานถนนคนเดิน งานวัฒนธรรมตรุษจีน และการมีธุรกิจเป็นของตนเองโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ผู้นำชุมชนควรสร้างกลไกที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการติดตาม เข้าถึงข้อมูล และประเมินผลความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการบริการและการท่องเที่ยวที่ได้กรุณานับสนุนทุนการศึกษาและวิจัยซึ่งเป็นที่มาของบทความนี้และส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีความตระหนักต่อการรับผิดชอบต่อสังคม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เทศบาลนครภูเก็ต. (2561). ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2561, จาก <http://www.phuketcity.go.th>.

พรพรรณ วีระปรียากร. (2551). การออกแบบและการบริหารจัดการสถาปัตยกรรมเชิงมาตรการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารท่องเที่ยวไทย ฉบับที่ 2 ปี 2551

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔, ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครภูเก็ต. (2561). ข้อมูลทั่วไปและงานทะเบียนราษฎร จังหวัดภูเก็ต

ภาษาอังกฤษ

Andereck, K. L., & Nyaupane, G. P. (2011). Exploring the nature of tourism and quality of life perceptions among residents. *Journal of Travel Research*, 50(3), 248-260.

- Andersson, T. D., & Lundberg, E. (2013). **Commensurability and sustainability: Triple impact assessments of a tourism event.** *Tourism Management*, 37, 99-109.
- Arnstein, S. R. (1969). **A ladder of citizen participation.** *Journal of the American Institute of planners*, 35(4), 216-224.
- Arnstein, S. R. (2015). **A ladder of citizen participation.** The City Reader, 6th edn. London: Routledge, 279-292.
- Bass, S., Dalal-Clayton, B., & Pretty, J. (1995). **Participation in strategies for sustainable development.** London: IIED.
- Butler, R. (1998). **Sustainable tourism-looking backwards in order to progress.** *Sustainable tourism: a geographical perspective*, 25-34.
- Cañizares, S. M. S., Tabales, J. M. N., & García, F. J. F. (2014). **Local residents' attitudes towards the impact of tourism development in Cape Verde.** *Tourism & Management Studies*, 10(1), 87-96.
- Cf, O. D. D. S. (2015). **Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development.**
- Creighton, J. L. (2005). **The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement.** San Francisco: Jossey Bass.
- Easterling, D. S. (2005). **The residents' perspective in tourism research: A review and synthesis.** *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 17(4), 45-62.
- Eshliki, S. A., & Kaboudi, M. (2012). **Community perception of tourism impacts and their participation in tourism planning: a case study of Ramsar, Iran.** *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 36, 333-341.
- Hall, C. M., Gössling, S., & Scott, D. (2015). **The evolution of sustainable development and sustainable tourism.** *The Routledge handbook of tourism and sustainability*, 15-35.
- Hall, C. M., & Lew, A. A. (2009). **Understanding and managing tourism impacts: An integrated approach.** Routledge.
- Hanafiah, M. H., Jamaluddin, M. R., & Zulkifly, M. I. (2013). **Local community attitude and support towards tourism development in Tioman Island, Malaysia.** *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 105, 792-800.

- Hardy, A., Beeton, R. J., & Pearson, L. (2002). **Sustainable tourism: An overview of the concept and its position in relation to conceptualisations of tourism.** *Journal of sustainable tourism, 10(6)*, 475-496.
- Harun, R., Chiciudean, G., Sirwan, K., Arion, F., & Muresan, I. (2018). **Attitudes and Perceptions of the Local Community towards Sustainable Tourism Development in Kurdistan Regional Government, Iraq.** *Sustainability, 10(9)*, 2991.
- Kim, S., Park, E., & Phandanouvong, T. (2014). **Barriers to local residents' participation in community-based tourism: lessons from Houay Kaeng Village in Laos.** In *SHS Web of Conferences* (Vol. 12, p. 01045). EDP Sciences.
- Kim, K., Uysal, M. & Sirgy, M. J. (2013). **How does tourism in a community impact the quality of life of community residents?** *Tourism Management, 36*, 527-540.
- Kilipiris, F., & Zardava, S. (2012). **Developing sustainable tourism in a changing environment: issues for the tourism enterprises (travel agencies and hospitality enterprises).** *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 44*, 44-52.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities.** *Educational and psychological measurement, 30(3)*, 607-610.
- Ko, D. W., & Stewart, W. P. (2002). **A structural equation model of residents' attitudes for tourism development.** *Tourism management, 23(5)*, 521-530.
- Látková, P., & Vogt, C. A. (2012). **Residents' attitudes toward existing and future tourism development in rural communities.** *Journal of Travel Research, 51(1)*, 50-67.
- Lee, T. H. (2013). **Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development.** *Tourism management, 34*, 37-46.
- Lew, A. A., Ng, P. T., Ni, C. C., & Wu, T. C. (2016). **Community sustainability and resilience: Similarities, differences and indicators.** *Tourism Geographies, 18(1)*, 18-27.
- Lo, M. C., Ramayah, T., & Hui, H. L. H. (2014). **Rural communities' perceptions and attitudes towards environment tourism development.** *Journal of Sustainable Development, 7(4)*, 84.

- Long, P. H. (2012). **Perceptions of Tourism Impact and Tourism Development among Residents of Cuc Phuong National Park, Ninh Binh, Vietnam.** *Journal of Ritsumeikan Social Sciences and Humanities*, 3, 75-92.
- Matarrita-Cascante, D., Brennan, M. A., & Luloff, A. E. (2010). **Community agency and sustainable tourism development: The case of La Fortuna, Costa Rica.** *Journal of Sustainable Tourism*, 18(6), 735-756.
- Meimand, S. E., Khalifah, Z., Zavadskas, E. K., Mardani, A., Najafipour, A. A., & Ahmad, U. N. U. (2017). **Residents' Attitude toward Tourism Development: A Sociocultural Perspective.** *Sustainability*, 9(7), 1170.
- Mohammadi, M., Khalifah, Z., & Hosseini, H. (2010). **Local people perceptions toward social, economic and environmental impacts of tourism in Kermanshah (Iran).** *Asian Social Science*, 6(11), 220.
- Muganda, M., Sirima, A., & Ezra, P. M. (2013). **The role of local communities in tourism development: Grassroots perspectives from Tanzania.** *Journal of Human Ecology*, 41(1), 53-66.
- Nicholas, L. N., Thapa, B., & Ko, Y. J. (2009). **RESIDENTS' PERSPECTIVES OF A WORLD HERITAGE SITE: The Pitons Management Area, St. Lucia.** *Annals of Tourism Research*, 36(3), 390-412.
- Nunkoo, R., & Ramkissoon, H. (2010). **Small island urban tourism: A residents' perspective.** *Current Issues in Tourism*, 13(1), 37-60.
- Pimbert, M. P., & Pretty, J. N. (1997). **Parks, people and professionals: putting 'participation' into protected area management.** *Social change and conservation*, 16, 297-330.
- Prayag, G., Hosany, S., Nunkoo, R., and Alders, T. (2013). **London residents' support for the 2012 Olympic Games: The mediating effect of overall attitudes.** *Tourism Management*, 36, 629- 640.
- Pulido-Fernández, J. I., Andrades-Caldito, L., & Sánchez-Rivero, M. (2015). **Is sustainable tourism an obstacle to the economic performance of the tourism industry? Evidence from an international empirical study.** *Journal of Sustainable Tourism*, 23(1), 47-64.

- Rasoolimanesh, S. M., & Jaafar, M. (2016). **Community participation toward tourism development and conservation program in rural world heritage sites.** *In Tourism-From Empirical Research Towards Practical Application.* InTech.
- Razzaq, A. R. A., Hadi, M. Y., Mustafa, M. Z., Hamzah, A., Khalifah, Z., & Mohamad, N. H. (2011). **Local community participation in homestay program development in Malaysia.** *Journal of Modern Accounting and Auditing, 7*(12), 1418.
- Ruggieri, G., & Calo, P. (2018). **ICT and tourism impacts in islands.** *Ecocycles, 4*(2), 4-11.
- Simão, J., & Mósso, A. (2013). **Residents' perceptions towards tourism development: the case of Sal Island.** *International Journal of Development Issues, 12*(2), 140-157.
- Su, M. M., & Wall, G. (2014). **Community participation in tourism at a world heritage site: Mutianyu Great Wall, Beijing, China.** *International Journal of Tourism Research, 16*(2), 146-156.
- Tosun, C. (1999). **Towards a typology of community participation in the tourism development process.** *Anatolia, 10*(2), 113-134.
- Tosun, C. (2006). **Expected nature of community participation in tourism development.** *Tourism management, 27*(3), 493-504.
- Wang, Y., & Pfister, R. E. (2008). **Residents' attitudes toward tourism and perceived personal benefits in a rural community.** *Journal of Travel Research, 47*(1), 84-93.
- World Commission on Environment and Development. (1987). **Report of the world commission on environment and development: Our common future.** *Published as Annex to General Assembly Document A/42/427.*
- Uysal, M., Sirgy, M. J., Woo, E., & Kim, H. L. (2016). **Quality of life (QOL) and well-being research in tourism.** *Tourism Management, 53*, 244-261.
- Vargas-Sánchez, A., Plaza-Mejia, M. D. L. Á., & Porrás-Bueno, N. (2009). **Understanding residents' attitudes toward the development of industrial tourism in a former mining community.** *Journal of Travel Research, 47*(3), 373-387.
- Yu, C. P., Cole, S. T., & Chancellor, C. (2016). **Assessing community quality of life in the context of tourism development.** *Applied Research in Quality of Life, 11*(1), 147-162.

- Zapata, M. J., Hall, C. M., Lindo, P., & Vanderschaeghe, M. (2011). **Can community-based tourism contribute to development and poverty alleviation? Lessons from Nicaragua.** *Current Issues in Tourism*, 14(8), 725-749.
- Zhang, M., Xiaoli, P., & Bihu, W. (2012). **Research on residents' perceptions on tourism impacts and attitudes: a case study of Pingyao Ancient City.** In *6th Conference of the International Forum on Urbanism (IFoU): TOURBANISM, Barcelona, 25-27 gener* (pp. 1-10). International Forum on Urbanism.
- Zhang, Y., Cole, S. T., & Chancellor, C. H. (2013). **Residents' preferences for involvement in tourism development and influences from individual profiles.** *Tourism Planning & Development*, 10(3), 267-284.